

'Fait divers'

"Jo vaig votar l'esquerra, és a dir, l'Esquerra Republicana de Catalunya. No pas perquè combregui amb tot el que diu l'il·luminat d'en Sisales al seu famós contracte, però sí perquè en el fons i en la forma em sento republicà i m'emprenya aquest unànime o quasi unànime posar-se de genolls davant la figura del borbó Joan Carles I."

Els analistes polítics no paren de xerrar –ai, les tertúlies radiofòniques/televisives!– i d'escriure als papers sobre les darreres eleccions autonòmiques a Catalunya. Per a uns les ha guanyat en Pujol i per als altres les ha perdut perquè no ha tret un cop més la majoria absoluta. El que està clar és que tenim Pujol per a quatre anys més, governant amb el suport del PSC, d'ERC, o del PP. Jo vaig votar l'esquerra, és a dir, l'Esquerra Republicana de Catalunya. No pas perquè combregui amb tot el que diu l'il·luminat d'en Sisales al seu famós contracte, però sí perquè en el fons i en la forma em sento republicà i m'emprenya aquest unànime o quasi unànime posar-se de genolls davant la figura del borbó Joan Carles I. Comprenc l'historiador Javier Tusell, massa bé que el comprenc, quan diu que en els darrers vint anys s'ha tornat monàrquic, de la mateixa manera que comprenc el meu amic Terenci Moix quan escriu al *Vogue* sobre la bellesa d'Isabel Preysler i diu que la clau d'aquesta bellesa "*es que se trata de una belleza creada y que, por serlo, es más sabia todavía*", però una cosa és comprendre'ls i una altra és fer el ridícul (tan ridícul em sentiria amb un perruquí com inclinant el cap davant sa majestat borbònica).

Déu n'hi do del que ha passat durant aquests darrers dies! A Dayton, als Estats Units, els líders de Sèrbia, Bòsnia i Croàcia han firmat la pau. Veurem quant dura. He llegit al *Nouvel Observateur* el relat de la matança de Srebrenica, un relat que posa la pell de gallina i que no té res a envejar als assassinats comesos pels *Einsatzgruppen* que seguien la Wehrmacht durant la invasió de l'URSS durant la Segona Guerra Mundial. Ja m'agradarà veure qui atrapa i entrega el general Mladic, responsable d'aquella matança, una matança ètnica, perquè rebí el seu càstig (dubto que siguin les forces de l'ONU, les quals estaven al corrent del que passava a Srebrenica i no varen fer res per evitar-ho).

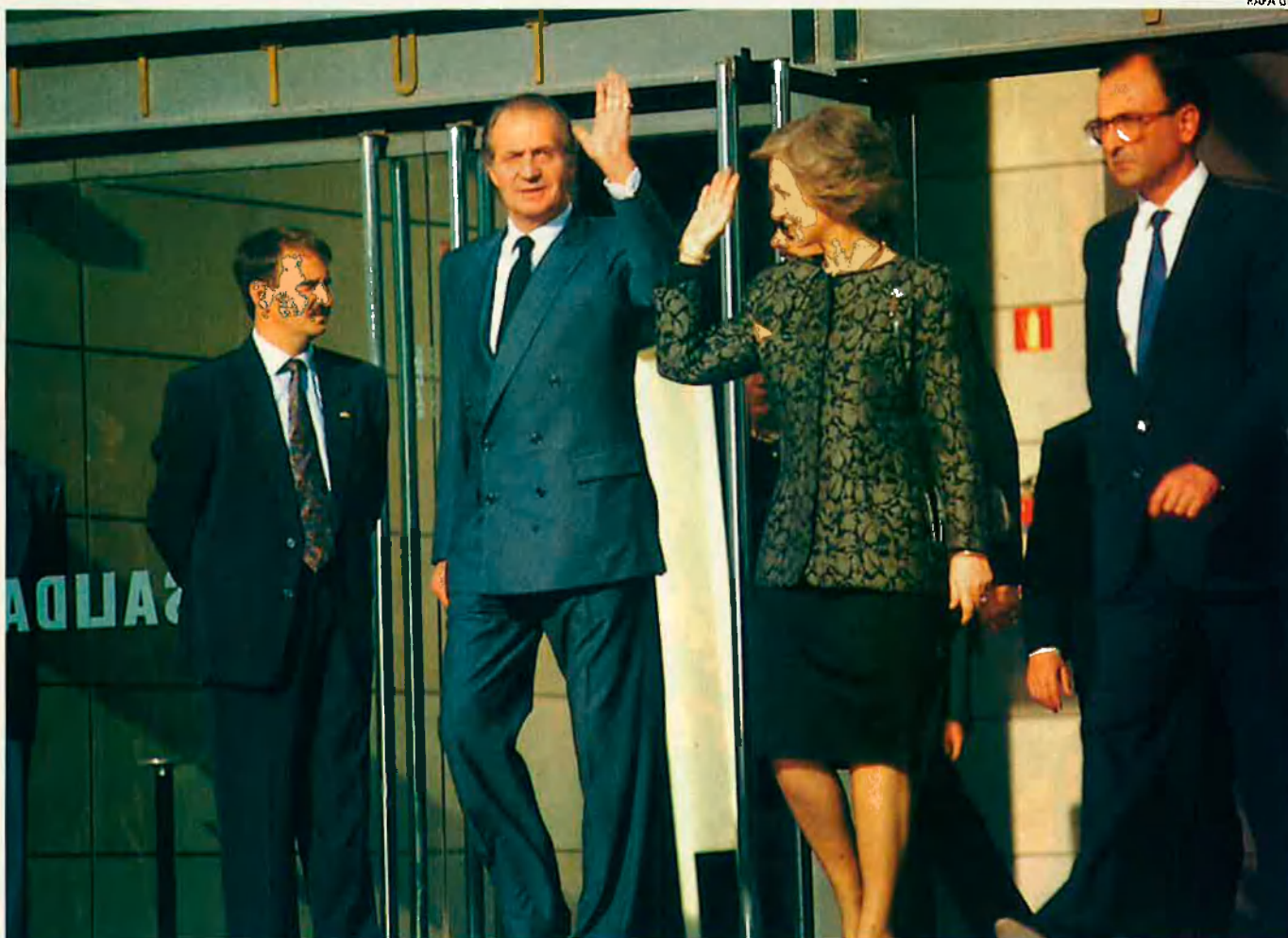
També hi ha hagut eleccions a Polònia. Les ha perdudes el papa de Roma, la qual cosa m'omple de satisfacció. I a Algèria. La forta participació és un bon auguri per al futur d'aquest país, perquè la pau torni a aquest país, el de Camus, que tant m'estimo. Mohad, 35 anys, viu a Aubervilliers (París) i treballa a la construcció: "*J'ai voté pour un candidat qui n'est pas le nôtre*" (Mohad pertany al FFS d'Aït Ahmed, partidari de boicotejar les eleccions). "*Mais je l'assume. S'il*

y a une toute petite chance de ramener la paix, ce sera tant mieux."

Cinquanta anys del procés de Nuremberg, vint-i-cinc anys de la mort de De Gaulle, vint anys de la mort del general Franco, vint anys de la coronació del rei Joan Carles I... I cent anys del naixement de Ferran Soldevila, i deu de la mort de Salvador Espriu. L'Agrupació Dramàtica de Barcelona, de la qual Soldevila fou president, organitza una sèrie d'actes en memòria "de l'oncle Ferran", entre els quals, una taula rodona sobre "El teatre de la resistència (1950-1970)". Resistència al franquisme? En defensa de la cultura catalana, de la llengua catalana? Pel que fa a la cultura catalana, a la defensa del català, el teatre en aquesta llengua torna, més o menys tolerat, l'any 1946, i pel que fa a la resistència contra el franquisme no s'ha d'oblidar que el general mor al llit el 1975 i que l'estrena de *La torna dels Joglars* és fins i tot posterior a la mort d'en Franco.

El meu fill Josep Maria em diu que s'ho ha passat la mar de bé llegint els *Dietaris de l'exili i del retorn*. 1. *L'exili*, de Ferran Soldevila, a cura d'Enric Pujol (Edicions 3 i 4, València, 1995). Diu que parla molt bé del seu avi, que en dóna una imatge molt viva i divertida. No m'estranya: el meu pare tenia una molt bona amistat amb els Soldevila, amb en Ferran i amb el seu germà Carles. Jo vaig tractar més en Carles que en Ferran. L'any 1963, en Ferran em va trucar a casa la mare per oferir-me el personatge de Puck, de l'obra de Shakespeare *Somni d'una nit de Sant Joan*, que l'ADB pensava representar en la traducció del meu pare. L'hi vaig respondre que ho faria amb molt de gust. Ens vàrem reunir amb la resta dels actors a casa d'en Jordi Carbonell, amb en Joan Alavedra, pare d'en Macià, i vàrem començar a treballar el text. Però pocs dies després va venir l'ordre, del governador civil, de dissolució de l'ADB i el meu tan esperat debut com a actor de l'escena catalana se'n va anar en orris.

Coincidint amb els deu anys de la mort de Salvador Espriu, Edicions 62 treu el cinquè volum de les *Obres completes*, edició crítica, del poeta. Aquest cinquè volum està dedicat a *Primera història d'Esther*, un text ja mític dins la història del teatre català i, més concretament, dins el teatre català de l'anomenada resistència. A mi em continua agradant molt aquesta peça, així com una gran part de l'obra de l'Espriu. Em diuen que està passant una mena de purgatori, pel que sembla, obli-

gat. Conec alguna gent, genteta, que fa vint-i-cinc anys es fonien en elogis sobre la persona i l'obra del poeta i que avui quasi bé li perdonen la vida.

Alex Susanna m'ha fet arribar el seu darrer llibre, *Quadern de Fornells* (Columna, 1995), on fa uns grans elogis de les *Memòries* del meu pare. Susanna es pregunta per què no parla mai de Josep Pla en aquest llibre, tenint en compte que, diu, varen coincidir a la tertúlia de l'Ateneu, la famosa penya d'en Quim Borralleres. Molt senzill, senyor Susanna. Perquè quan el meu pare descriu la penya de l'Ateneu era un noi de 17 anys i en aquella època en Josep Pla encara devia ser a l'escola. El meu pare va tractar en Josep Pla després de 1918, en què s'acaben les *Memòries* (el primer llibre de Pla no es publica fins l'any 1920). Després de llegir el llibre de Susanna, em va trucar una noia de l'Editorial Columna preguntant-me, de part del mateix Susanna, si eren lliures els drets per a editar la versió castellana de les *Memòries* (que va publicar Noguer en vida del meu pare, amb un pròleg de Camilo José Cela). Li vaig dir que sí, que eren lliures, em va donar les gràcies per la informació i aquí es va acabar la

conversa. Que potser Susanna té interès a editar-les? El que hauria de fer el senyor Susanna és treure d'una vegada l'edició del llibre de poemes del meu pare *La rosa de cristall*. Fa un parell d'anys em va trucar dient-me que el trobava excel·lent i que pensava editar-lo amb un substanciós pròleg. Vàrem firmar el contracte (que avui dia ja no deu ser vigent) i mai més n'he tornat a saber res. Està vist que mai acabaré d'entendre alguns dels editors d'aquest país. **Joan de Sagarra**

"Comprenc l'historiador Javier Tusell, massa bé que el comprenc, quan diu que en els darrers vint anys s'ha tornat monàrquic, de la mateixa manera que comprenc el meu amic Terenci Moix quan escriu al Vogue sobre la bellesa d'Isabel Preysler i diu que la clau d'aquesta bellesa 'es que se trata de una belleza creada y que, por serio, es más sabia todavía', però una cosa és comprendre'ls i una altra és fer el ridícul (tan ridícul em sentiria amb un perquí com inclinant el cap davant sa majestat borbònica)."